

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne
Čj. MSP-487/2015-OD-SPZ/3
Počet listů: 2
Přílohy: 1

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
657 37 Brno

Věc: obv. M. D. - stížnost pro porušení zákona

Příloha: - spis býv. Vojenského obvodového soudu Litoměřice sp. zn. 2 T 256/73

Podle § 266 odst. 1, 2 trestního řádu podávám ve prospěch obviněného M. D.

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému rozsudku bývalého Vojenského obvodového soudu Litoměřice ze dne 6. 12. 1973, č. j. 2T 256/73 - 35.

Rozsudkem bývalého Vojenského obvodového soudu Litoměřice ze dne 6. 12. 1973, č. j. 2T 256/73 – 35, byl M. D. uznán vinným trestným činem vyhýbání se výkonu vojenské služby podle § 280 odst. 1 trestního zákona č. 140/1961 Sb. v tehdy účinném znění, kterého se dopustil tím, že dne 17. 10. 1973 odmítl vzít si ze skladiště zbraní u svého útvaru 2522 Liberec svou zbraň a odmítl s ní cvičit.

Za tento trestný čin mu byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 14 měsíců, pro jehož výkon byl zařazen do I. NVS.

Rozsudek nabyl právní moci před nalézacím soudem dne 19. 12. 1973.

Uložený trest odnětí svobody po zápočtu vazby M. D. vykonával od 22. 10. 1973 do 11. 7. 1974, kdy byl z výkonu trestu na základě rozhodnutí soudu podmíněně propuštěn za současného stanovení zkušební doby v trvání 3 roků.

V odůvodnění napadeného rozsudku soud uvedl, že obviněný byl ke svému jednání motivován tím, že je stoupencem víry náboženské sekty Svědků Jehovových a tato víra mu zakazuje cvičit se zbraní jakožto s nástrojem, který je určen k zabíjení lidí. Ze svého přesvědčení neslevil ani po domluvě ze strany nadřízeného. V další části odůvodnění svého rozsudku soud zdůrazňuje, že svoboda vyznání, náboženské víry nebo přesvědčení je zaručována článkem 32 Ústavy, tato svoboda vyznání však nesmí být na překážku výkonu občanských povinností.

Podle čl. 18 Všeobecné deklarace lidských práv ze dne 10. 12. 1948 má každý právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství; toto právo zahrnuje v sobě i volnost změnit své náboženství nebo víru, jakož i svobodu projevat své náboženství nebo víru sám nebo společně s jinými, ať veřejně nebo soukromě, vyučováním, prováděním náboženských úkonů, bohoslužbou a zachováváním obřadů.

Podle čl. 32 odst. 1 Ústavy ČSSR z roku 1960 (zákon č. 100/1960 Sb.) je svoboda vyznání zaručena. Každý může vyznávat jakoukoli náboženskou víru, nebo být bez vyznání, i provádět náboženské úkony, pokud to není v rozporu se zákonem.

Podle § 280 odst. 1 trestního zákona č. 140/1961 Sb., v tehdy účinném znění, se trestného činu vyhýbání se výkonu vojenské služby dopustil ten, kdo se v úmyslu vyhnout se vojenské službě nebo plnění vojenských povinností poškodil na zdraví, předstíral nemoc, padělal listinu, opil se nebo použil jiného úskoku, nebo kdo odpíral konat vojenskou službu.

Podle § 2 odst. 6 trestního řádu, v tehdy účinném znění, hodnotí orgány činné v trestním řízení důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Těmito ustanoveními se však bývalý Vojenský obvodový soud Litoměřice při svém rozhodování v trestní věci obviněného M. D. důsledně neřídil.

Z provedených důkazů totiž jednoznačně vyplynulo, že obviněný M. D. se vyhýbal výkonu vojenské služby z důvodu svého svědomí za situace, kdy se principy jeho náboženského přesvědčení dostaly do konfliktu s povinnostmi v rámci výkonu vojenské služby. Obviněný M. D. však neměl možnost dostát svým povinnostem, jež mu byly zákonem uloženy, aniž by se dostal do rozporu s vlastním svědomím. Přitom svobodu svědomí je třeba chápat jako základní právo absolutní a v případech odepření vojenské služby jako právo určující.

V případě trestného činu obviněného M. D. se tak jednalo o čin směřující k uplatnění základního práva občana zaručeného mu především článkem 18 Všeobecné deklarace lidských práv ze dne 10. 12. 1948.

Bývalý Vojenský obvodový soud Litoměřice proto pochybil, pokud v rozporu s ustanovením § 2 odst. 6 trestního řádu, v tehdy účinném znění, řádně nevyhodnotil, zda je posuzovaný skutek vzhledem k motivaci jednání obviněného M. D. vůbec trestným činem, neboť obviněný tímto svým jednáním pouze realizoval svá základní práva a svobody. Tomuto aspektu soud nevěnoval náležitou pozornost, byť z dokazování vyplývalo, že v dané věci je třeba důvody, které obviněného k odmítnutí výkonu vojenské služby vedly, pečlivě objektivizovat, a to s ohledem na Ústavou zaručenou svobodu vyznání.

V případě obviněného D. se jednalo o čin směřující k uplatnění základního práva občana zaručeného mu článkem 32 odst. 1 Ústavy ČSSR z roku 1960 a dále článkem 18 Všeobecné deklarace lidských práv ze dne 10. 12. 1948, podle kterého má každý právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství, přičemž toto právo v sobě zahrnuje i volnost změnit své náboženství nebo víru, jakož i svobodu projevat své náboženství nebo víru sám nebo společně s jinými, a to veřejně nebo bohoslužbou a zachováváním obřadů.

Posuzovaný čin, za který byl M. D. v dané věci odsouzen, tak byl prohlášen za trestný v rozporu s mezinárodním právem a Ústavou ve smyslu § 1 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, jehož účelem bylo zrušení odsuzujících soudních rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská, politická práva a svobody zaručené Ústavou a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné. Rehabilitační řízení podle tohoto zákona však v přezkoumávaném případě konáno nebylo.

Za těchto okolností je třeba rozsudek bývalého Vojenského obvodového soudu Litoměřice ze dne 6. 12. 1973, č. j. 2T 256/73 – 35, považovat za rozhodnutí, jímž byl porušen zákon v neprospěch obviněného M. D.

Proto **navrhují**, aby Nejvyšší soud České republiky:

1. Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že pravomocným rozsudkem bývalého Vojenského obvodového soudu Litoměřice ze dne 6. 12. 1973, č. j. 2T 256/73 - 35, byl v neprospěch obviněného M. D. porušen zákon v ust. § 280 odst. 1 trestního zákona, v tehdy účinném znění, a v řízení předcházejícím v ust. § 2 odst. 6 tr. řádu, v tehdy účinném znění,
2. podle § 269 odst. 2 trestního řádu napadený rozsudek zrušil a zrušil také všechna další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
3. a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. řádu a Okresnímu soudu v Litoměřicích přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, případně aby ve věci rozhodl sám podle § 271 odst. 1 trestního řádu.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [7 Tz 24/2015](#)